

discipel van de overleden Hijikata, als Sonia in *Oom Wanja*.

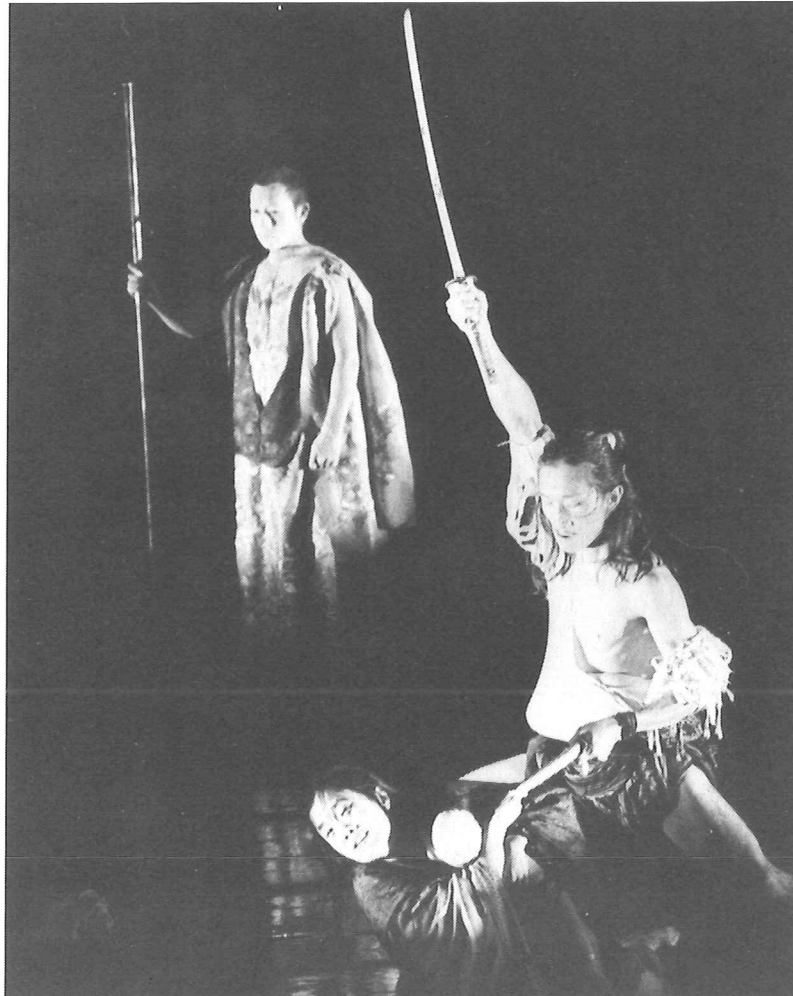
Dit jaar waren er opmerkelijk veel dansvoorstellingen op het Toga-festival. De buto-groep van Ashikawa, Hakutobo, de meer avant-garde buto-groep Dairakudan en een voorstelling van Teshigawara Saburo. Het sluit aan bij Suzuki's visie op het theater nl. dat een acteur spreekt met heel zijn lichaam dat hij voor 100 % onder controle moet houden. Hiervoor ontwikkelde Suzuki een speciale acteurstraining die fysiek zeer hard is. Een maand heb ik mogen meetrainen. Een maand heb ik met pijnlijke voeten en stijve spieren rondgelopen. Het was de ervaring waard. Wie er meer wil over weten, kan het boek lezen: *The Way of Acting: The Theatre Writings of Tadashi Suzuki*.

Fantasmetheater

De Shogekijo van de jaren '80 is fantasmetheater. Ik noem het voor mezelf Manga-theater, naar het Japanse stripverhaal of manga. De meeste jonge regisseurs schrijven hun stukken zelf. Enorm complexe verhalen waarin fantasie primeert. Weinigen slagen erin een boeiend coherent geheel te maken. Als toeschouwer loop je vaak verloren in een chaotische boel waar je geen jota van begrijpt.

Eén van de grootste publiekstrekkers is de groep Yume no Yuminsha (vrij vertaald: diegenen die zich amuseren in een droom) van regisseur, schrijver en hoofdacteur Noda Hideki. Noda laat zich inspireren door alles wat hem interesseert, recente gebeurtenissen, historische feiten, oude mythes. Zijn stukken zijn onderverdeeld in scènes die er tegen een hels tempo doorgejaagd worden. Er gebeurt te veel om het allemaal te zien en te begrijpen. Je krijgt totaal geen tijd om na te denken. Noda's wereld is een fantasiewereld vol humor. Hij speelt met woorden en beelden. Door de acteerstijl waan je je in een kindertuin. Het fantasmetheater besteedt veel aandacht aan decor en kostumering. Noda's decors zijn overweldigend. Verleden zomer zag ik *De Boodschapper van de Komeet Haley* in openlucht. Ik voelde me als Alice in Wonderland. Het ene beeld na het andere rolde zich voor mijn ogen af. Indrukwekkend.

Bepaalde elementen duiken steeds weer op: rook op de scène, grijs-bruinachtige 'rotsformaties', een groep verkleed als vagebonden, een lint of een koord dat twee of meerdere perso-

nen met elkaar verbindt en allerlei andere rekwisieten die de aandacht afleiden. Ook in moderne dans vind je dit terug. Enerzijds krijg je een circus-effect. Anderzijds geven deze elementen het geheel een kinderlijke, soms schoolse en in het slechtste geval een onvolwassen kleur.

De groep Daisan Erotica van Kawamura Takeshi verzamelt de meeste van deze elementen in elke voorstelling. Het is één van de populairdere groepen onder de jongeren. Kawamura schrijft zijn stukken en regisseert. Uitzonderlijk bracht de groep dit jaar twee stukken uit de reeks moderne No versies van Yukio Mishima. Kawamura becommentarieert het geheel visueel met dia's van naakte westerse vrouwen en een proloog, de opkomst van een twintigtal jonge acteurs/actrices, rondlopend in een cirkel met Mishima's boek in de hand, luidop lezend. In het midden hing een figuur, een tweetal meter hoog opgetrokken, als een lijk.

De Shogekijo van de jaren '80 zoekt naar spectaculaire effecten. In een

voorstelling van *Nizyuseki Kyuko* (de express van de twintigste eeuw) veranderden de personages in groteske insecten. Tijdens één van de scènes was er een moederfiguur die een immens grote, opbollende rok 'droeg' die de hele scène overdekte. De actrice stond op een onzichtbaar, hoog plateau, vastgesnoerd aan de rok.

De groep Tao van Suzuki Kenji, ex-SCOT-acteur, bracht in het stuk *Hansje en Grietje '88* merkwaardige griezelfiguren op het toneel. Vooral de personages Hansje en Grietje zijn me bijgebleven. Bleke magere, fel op elkaar lijkende figuren, kind noch volwassene, androgyn noch hermafrodit. Doodstil zaten ze in een glazen kooi. Af en toe aten ze "glas", waarbij hun lippen donkerrood kleurden en straal-tjes bloed uit hun mondhoeken naar beneden liepen. De voorstelling had niets te maken met het sprookje. Naast me zaten een jonge moeder en vader met hun dochtertje. De titel moet hen ook hebben misleid. Tijdens de gruwelscènes bedekte de vader de ogen van zijn kind.

The Trojan Women
(SCOT)